

Het Europees Sociaal Handvest

(korte voorstelling)

Een verdrag van de Raad van Europa ter bescherming van de Mensenrechten.

Het **Europees Sociaal handvest** (verder 'het Handvest' genoemd) legt rechten en vrijheden vast en richt een overkoepelend mechanisme op dat garandeert dat ze worden gerespecteerd door de Staten die partij zijn bij dit Verdrag. Het is recent herzien en het herziene Europees Sociaal handvest van 1999, dat van kracht werd in 1999, vervangt geleidelijk aan het oorspronkelijke handvest van 1961.

De bijgevoegde tabel toont welke landen tot nu toe het Handvest hebben ondertekend en geratificeerd.

Rechten gegarandeerd door het Handvest

De rechten gegarandeerd door het handvest betreffen het dagelijkse leven van iedereen:

Huisvesting:

- Bouwen van een huis naargelang de behoeften van gezinnen;
- vermindering van het aantal dakloze personen;
- universeel verzekerde toegang tot degelijke en betaalbare huisvesting;
- gelijke toegang tot sociale huisvesting voor vreemdelingen.

Gezondheid:

- Toegankelijke en doeltreffende gezondheidszorgvoorzieningen voor de hele bevolking;
- beleid voor ziektepreventie met, in het bijzonder, de garantie van een gezond leefmilieu;
- uitsluiting van beroepsrisico's zodat gezondheid en werkveiligheid door de wet worden verzekerd en in de praktijk gegarandeerd.

Onderwijs:

- Een verbod op arbeid door kinderen onder de 15 jaar;
- gratis lager en secundair onderwijs;
- gratis voorlichting over beroepskeuze;
- initiële en gevorderde beroepsopleiding;
- toegang tot de universiteit en andere vormen van hoger onderwijs enkel op basis van persoonlijke verdienste.

Arbeid:

- Een sociaal en economisch beleid dat een volledige tewerkstelling beoogt;
- het recht om in het onderhoud te voorzien door middel van een vrij gekozen beroep;
- eerlijke arbeidsomstandigheden met betrekking tot loon en werkuren;
- maatregelen die seksueel en psychologisch geweld bestrijden;
- verbod op verplichte arbeid;
- de vrijheid om vakbonden en werknemersorganisaties op te richten om de economische en sociale belangen te verdedigen; individuele vrijheid om te beslissen ze al dan niet te vervoegen;
- promotie van paritair overleg, collectieve onderhandeling, bemiddeling en vrijwillige arbitrage;
- het recht om te staken.

Sociale bescherming:

- Het recht op sociale zekerheid, sociaal welzijn en sociale diensten;
- het recht om te worden beschermd tegen armoede en sociale uitsluiting;
- speciale maatregelen voor gezinnen en ouderen.

Personenverkeer:

- Vereenvoudiging van immigratieformaliteiten voor Europese arbeiders;
- het recht op familiereünie;

- het recht van niet-ingezetene vreemdelingen op noodhulp tot op het moment van repatriëring;

- procedurele beschermingen in het geval van uitzetting.

Niet-discriminatie:

- Het recht van vrouwen en mannen op gelijke behandeling en gelijke kansen bij tewerkstelling;
- een garantie dat alle rechten omschreven in het handvest, ongeacht ras, sekse, leeftijd, kleur, taal, godsdienst, meningen, nationale afkomst, sociale achtergrond, gezondheidstoestand of band met een nationale minderheid gelden.

Europese Comité voor Sociale Rechten

Het Europese Comité voor Sociale Rechten (verder 'het Comité' genoemd) beoordeelt of de landen de regels van het handvest respecteren. De twaalf onafhankelijke en onpartijdige leden ervan worden verkozen door het *Comité van Ministers* van de Raad van Europa voor een periode van zes jaar, die eenmaal verlengbaar is. Het Comité bepaalt of de nationale wet en praktijk in de staten conform het handvest zijn (artikel 24 van het Handvest, zoals geamendeerd door het Turijnse Protocol van 1991).

Een toezichtprocedure gebaseerd op nationale verslaggeving

Elk jaar dienen de staten een *verslag* in dat aantoonst hoe zij het handvest in de wetten en in de praktijk toepassen. Elk rapport betreft enkele van de *voorschriften aangenomen* in het Handvest.

Het Comité onderzoekt de verslagen en beslist of de situaties in de betreffende landen voldoen aan de normen van het handvest. Haar beslissingen, gekend als "*Conclusies*", worden elk jaar gepubliceerd.

Wanneer een staat niet reageert op de beslissing van het Comité, in die mate dat het niet gehoorzaamt aan het Handvest, stuurt het Comité een *aanbeveling* naar die staat waarin het de staat vraagt de situatie in de wet of in de praktijk te veranderen. Het werk van het Ministercomité wordt voorbereid door een *Regeringscomité* dat bestaat uit vertegenwoordigers van de regeringen die partij zijn bij het verdrag, en dat bijgestaan wordt door waarnemers die de Europese werknemersorganisaties en vakbonden vertegenwoordigen.

Een gezamenlijke klachtenprocedure

Onder het *protocol* dat in 1995 voor ondertekening werd geopend en dat in 1998 van kracht werd, kunnen *klachten* over schendingen van het Handvest worden ingediend bij het Europees Comité voor Sociale Rechten.

Organisaties in staat gesteld tot het indienen van klachten bij het Comité

- wanneer het staten betreft die deze procedure hebben aanvaard:

1. de ETUC, UNICE en IOE¹
2. *niet-gouvernementele organisaties* (NGO's) met *consultatieve status* bij de Raad van Europa die op een lijst staan die hiertoe werd opgesteld door het regeringscomité;
3. werknemersorganisaties en vakbonden in de betreffende landen;

- wanneer het staten betreft die ook dit hebben aanvaard:

4. nationale NGO's

De klacht moet volgende informatie bevatten:

- a. De naam en contactgegevens van de organisatie die de klacht indient.
- b. Het bewijs dat de persoon die de klacht indient en ondertekent het recht heeft om de organisatie die de klacht indient te vertegenwoordigen.
- c. De staat waartegen de klacht is gericht.
- d. Een verwijzing naar de bepalingen van het Handvest die zouden zijn geschonden.
- e. Het onderwerp van de klacht, de punten met betrekking tot dewelke de betreffende staten zouden hebben gefaald om het

handvest te gehoorzamen, samen met relevante argumenten en met ondersteunende documenten.

“Inspectierapport”, dat jaarlijks door het Secretariaat van het Handvest (zie onder) wordt gepubliceerd.

De klacht mag vrijelijk worden ingediend op basis van het voorvernoemde, of via een formulier. Het moet zijn opgesteld in het Engels of Frans in het geval van de organisaties uit bovenvermelde categorieën 1 en 2. In het geval van de andere organisaties (categorieën 3 en 4), mag het worden opgesteld in de officiële taal, of een van de officiële talen van de betreffende staat.

Het Comité onderzoekt de klacht en verklaart het ontvankelijk, wanneer voldaan is aan de formele eisen.

Wanneer de klacht ontvankelijk wordt verklaard, wordt een schriftelijke procedure in gang gezet en worden tussen de partijen documenten uitgewisseld. Het Comité kan beslissen om een publieke hoorzitting te houden.

Vervolgens neemt het Comité dan een beslissing op basis van de klacht, die naar de betrokken partijen en naar het Comité van Ministers wordt doorgegeven in de vorm van een rapport, dat publiek wordt gemaakt binnen de vier maanden nadat het werd doorgestuurd.

Uiteindelijk neemt het Comité van Ministers een *resolutie* aan. Wanneer nodig kan het *aanbevelen* dat de staat bepaalde maatregelen neemt om de situatie in overeenstemming te brengen met het handvest.

Gevolgen van de toepassing van het handvest in de verschillende staten

Als een gevolg van het toezichthoudende systeem kunnen staten verschillende veranderingen aanbrengen in hun wetgeving of praktijk om de situatie aan te passen aan het handvest. Details van deze resultaten (en actuele ontwikkelingen) worden beschreven in het

Waar is verdere informatie over het Handvest te vinden?

- de Handvest database <http://hudoc.esc.coe.int/>, die on line of op CD Rom geraadpleegd kan worden, maakt het gemakkelijk om meer te weten te komen over de jurisprudentie van het Europees Comité voor Sociale Rechten;
- de website van het Handvest www.esc.coe.int bevat al de nationale rapporten en de gegevens per land;
- het “Inspectierapport”, jaarlijks gepubliceerd, toont de mate waarin de wetgeving van elk land overeenstemt met het Handvest;
- de “Collected texts” bevatten al de basisteksten;
- de samenvattende bibliografie die regelmatig wordt geactualiseerd.

Secretariaat van het Europees Sociaal Handvest
 DG II – Algemeen Directoraat Mensenrechten
 Raad van Europa
 F – 67075 Straatsburg Cedex
social.charter@coe.int

¹ European Trade Union Confederation (ETUC), Union of Industrial and Employers’ Confederations of Europe (UNICE) and International Organisation of Employers (IOE)

Het Kaderverdrag inzake de Bescherming van Nationale Minderheden (Samenvatting)

Open voor handtekening door de lidstaten van de Raad van Europa, in Straatsburg, sinds 1 februari 1995. *Van kracht* sinds 1 februari 1998.

Het verdrag is het eerste wettelijk bindende multilaterale instrument dat zich bekommert om de bescherming van nationale minderheden in het algemeen. Het doel is om het bestaan van nationale minderheden te beschermen binnen de onderscheiden grondgebieden van de partijen. Het verdrag wil de volledige en effectieve gelijkheid van de nationale minderheden bevorderen door geschikte voorwaarden te scheppen die het hen mogelijk maken om hun cultuur te beschermen en te ontwikkelen en hun identiteit te behouden.

De Conventie beschrijft principes die verband houden met personen die behoren tot nationale minderheden, in de sfeer van het publieke leven, zoals:

- niet-discriminatie

- promotie van effectieve gelijkheid
- promotie en behoud van cultuur, godsdienst, taal en tradities
- vrijheid van vreedzame vergadering
- vrijheid van vereniging
- vrijheid van meningsuiting
- vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst
- het recht op toegang tot en gebruik van de media
- vrijheden verbonden met taal en onderwijs
- contact en medewerking over de grenzen heen
- deelname aan het economische, culturele en sociale leven
- verbod op verplichte assimilatie